

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 25.7.2007
KOM(2007) 447 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

**Antroji bendros principų sistemos kūrimo
pažangos ataskaita**

KOMISIJOS ATASKAITA

Antroji bendros principų sistemos kūrimo pažangos ataskaita

1. ĮVADAS

Šioje ataskaitoje apibendrinama nuo pirmosios 2005 m. pažangos ataskaitos padaryta bendros principų sistemos (toliau – BPS) kūrimo pažanga ir įgyvendinamas įsipareigojimas reguliariai teikti naujausią informaciją apie vykstantį darbą.

2. VARTOJIMO SUTARČIŲ TEISĖS KLAUSIMAMS VĖL TEIKIAMA PIRMENYBĖ

Ankstesnėje ataskaitoje Komisija paskelbė, kad, siekdama užtikrinti, jog būtų laiku prisidėta prie vartotojų teisyne peržiūros, ji teiks pirmenybę BPS klausimams, susijusiems su vartojimo sutartimis.

Konkurencingumo taryba¹ laikėsi tokios pat nuostatos ir pareiškė, kad toms temoms, kurios yra tiesiogiai susijusios su peržiūra, bus nustatyti nauji terminai ir jos bus nagrinėjamos anksčiau nei buvo numatyta. Organizuojant 2006 m. seminarus pirmenybė buvo teikiama su vartojimo sutarčių teise susijusiems klausimams²: vartojimo prekių pardavimui, informacijai, teikiama prieš sudarant sutartį, nesąžiningoms sąlygoms, sutarties atsisakymo teisei ir teisei į žalos atlyginimą. Į Žaliąją knygą dėl Vartotojų *acquis* persvarstymo, kurią Komisija priėmė 2007 m. vasario 7 d., taip pat įtrauktos mokslininkų išvados šiais klausimais ir seminarų diskusijų bei parengiamojo darbo rezultatai.

Šioje ataskaitoje vertinamu laikotarpiu pagal Bendrąją šeštąją programą finansuojamas mokslinių tyrimų tinklas toliau siūlė BPS rengimo projektus, kaip numatyta susitarime dėl dotacijos.

Siekdami užtikrinti, kad su vartotojų teisyne susijusiems dokumentams būtų teikiama pirmenybė, mokslininkai nutarė suskirstyti jį į tris kategorijas:

„Teisyno peržiūra“: dokumentai, susiję su sutarčių teise, kurie yra ES vartotojų teisyne dalis, ir dokumentai, kurie galėtų paaiškinti, išplėsti ar pakeisti galiojantį ES vartotojų teisyne. Pavyzdžiui, kalbant apie informaciją, teikiamą prieš sudarant sutartį, tai – dokumentai apie „pareigas teikti informaciją prieš sudarant sutartį“.

„Tiesiogiai susiję“: dokumentai bendrosios sutarčių teisės tema, tiesiogiai susiję su ES vartotojų teisyne, t. y. dabartiniame ES teisyne suponuojamos nacionalinės

¹ 2005 m. lapkričio 28–29 d. Europos Sąjungos konkurencingumo taryba. 14155/05 (Pranešimas spaudai 287)

² Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu buvo suorganizuota 11 seminarų, penki iš jų nebuvo susiję konkrečiai su vartotojų klausimais: sutarčių turinys ir jų poveikis, su e. prekyba susijusios problemos, agentų įgaliojimai, BPS struktūra, draudimas.

sutarčių teisės sąvokos. Pavyzdžiui, kalbant apie sutarties atsisakymo teisę, tai – dokumentai apie „sutarties sudarymo laiką“.

„Svarbus pagrindas“: dokumentai bendrosios sutarčių teisės tema, sudarantys svarbų pagrindą, į kurį atsižvelgiant turėtų būti formuojamos ES teisyno nuostatos. Pavyzdžiui, kalbant apie informaciją, teikiamą prieš sudarant sutartį, tai – dokumentai apie „sąžiningumo ir sąžiningos verslo praktikos principas“.

Seminaruose pirmenybė buvo teikiama „teisyno peržiūros“ dokumentams, o dėl „tiesiogiai susijusių“ dokumentų buvo diskutuojama jei likdavo laiko. Kategorijos „svarbus pagrindas“ dokumentai buvo daugiausia informacinio pobūdžio.

Suinteresuotųjų šalių ekspertų tinklas (BPS-net), kurį šiuo metu sudaro 176 įmonių ir vartotojų atstovai bei praktikuojantys teisininkai iš Europos šalių, tęsė savo veiklą – dalyvavo seminaruose ir teikė pastabas dėl mokslininkų parengtų projektų.

Valstybių narių ekspertų tinklas, kurį sudaro valstybėms narėms atstovaujantys sutarčių teisės ekspertai, susitiko du kartus.

3. BPS SEMINARUOSE SVARSTYTI ESMINIAI KLAUSIMAI

3.1. ES vartojimo sutarčių teisės seminarai

Toliau pateikti pagrindiniai vartotojų seminaruose svarstyti klausimai. Komisija atsižvelgs į šiuos klausimus rengdama BPS ir peržiūrėdama vartotojų teisyną.

Vartotojo ir verslininko sąvokos

Buvo svarstomi šie pagrindiniai klausimai:

- **Juridiniai asmenys:** buvo bendrai susitarta, kad sąvokos „vartotojas“ apibrėžtis turėtų būti taikoma tik fiziniams asmenims.
- **Mišrios paskirties sandoriai:** buvo svarstoma galimybė atsižvelgti į mišrios paskirties sandorius, kurie *iš dalies* nėra profesiniai vartotojų sandoriai.
- **Siūlomų vartotojo ir verslininko sąvokų apibrėžčių tarpusavio ryšys:** kai kurių suinteresuotųjų šalių ekspertų manymu, vartotojo ir verslininko sąvokų apibrėžtys turėtų būti tarpusavyje suderintos ir negali būti taikomos kartu.

Nesąžiningos sąlygos

Buvo aptarti šie klausimai:

- **Nesąžiningumo vertinimo taikymo sritis:** buvo svarstomas sąlygų, dėl kurių deramasi atskirai, įtraukimas. Suinteresuotųjų šalių ekspertų nuomonės šiuo klausimu nesutapo.
- Nesąžiningumo vertinimo taikymo **pagrindiniam sutarties dalykui ir kainos adekvatumui** klausimu suinteresuotųjų šalių ekspertai manė, kad sutarties sąlygose numatytos kainos adekvatumas neturėtų būti tikrinamas.

Informacija, teikiama prieš sudarant sutartį

Buvo svarstomi šie klausimai:

- **Pareiga informuoti apie prekes ir paslaugas:** suinteresuotųjų šalių ekspertų manymu, pasiūlyta bendra teisės norma, pagal kurią reikalaujama atskleisti visą svarbią informaciją, kurios gali prireikti kitai šaliai, kad ji galėtų priimti išsamia informacija pagrįstą sprendimą (visų pirma informacija, kuri yra svarbi vertinant kokybę ir tikėtiną veikimą) yra per plati ir todėl gali atsirasti teisinis neapibrėžtumas. Ekspertai pabrėžė galimybę sutelkti dėmesį į konkrečius sektorius (pavyzdžiui, draudimo sutarčių teisę, finansines paslaugas).
- **Pareiga teikti informaciją sudarant sutartį su nepalankioje padėtyje esančiu vartotoju:** suinteresuotųjų šalių ekspertai teigiamai įvertino šią nuostatą, kuria siekiama bendrai nurodyti atvejus, kai teisyne numatoma įmonių pareiga bendraujant su vartotojais teikti informaciją. Jų manymu, ši nuostata turėtų būti taikoma kaip bendras pagrindas arba gairės sudarant pagrindinės vartotojams skirtos informacijos, teikiamos prieš sudarant sutartį, sąrašą.
- **Teisės gynimo priemonės, susijusios su pareigų teikti informaciją nevykdymu:** suinteresuotųjų šalių ekspertai pažymėjo, kad išipareigojimo teikti informaciją prieš sudarant sutartį nevykdymo padariniai yra nepaprastai svarbūs vartotojams. Mokslininkų parengtame projekte siūloma pratęsti apsisprendimo laikotarpį tose sutartyse, kurių vartotojai turi teisę atsisakyti, – tai būtų teisės gynimo priemonė tais atvejais, kai pareigos teikti informaciją nevykdomos. Sutarties sudarymo remiantis neteisinga ir klaidinančia informacija klausimas konkrečiai svarstomas nebuvo.

Pirmasis vartojimo prekių pardavimo seminaras

Buvo svarstomi šie klausimai:

- Galimas **prekių sąvokos** išplėtimas ir taikymas kitoms turto rūšims, kaip numatyta mokslininkų parengto projekto 1:105 straipsnyje³: kai kurie suinteresuotųjų šalių ekspertai pareiškė, kad į sąvoką turėtų būti įtraukta „programinė įranga“ ir apskritai intelektualinės nuosavybės teisės. Komisija paprašė mokslininkų apmąstyti, kokias prekes galėtų apimti ši sąvoka ir ką reikėtų pakeisti ir pritaikyti.
- **Pristatymas, pristatymo laikas, ryšys su rizikos perkėlimu:** buvo aptarta galimybė nustatyti rizikos perkėlimo teisės normas. Šiuo klausimu nuomonės skyrėsi. Priminta, kad šis klausimas buvo išsamiai aptartas Taryboje priimant Direktyvą 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų.

³ t. y. elektrai, informacijai ir duomenims (įskaitant programinę įrangą) bei kitoms nematerialiojo turto rūšims.

- **Tinkamas laikas nustatyti, ar laikomasi sąlygų:** bendrai nuspręsta, kad tinkamas laikas įvertinti, ar laikomasi sąlygų – rizikos perėmimas. Mokslininkai sutiko paaiškinti, kad pagal Vienos konvenciją dėl tarptautinio prekių pirkimo–pardavimo sutarčių kai kuriais atvejais, pavyzdžiui, jei žala padaroma dėl netinkamo pakavimo, pardavėjas atsako už trūkumus, kurie tampa matomi perkėlus riziką.

Antrasis vartojimo prekių pardavimo seminaras (teisės gynimo priemonės)

Šis seminaras buvo skirtas teisės gynimo priemonėms pažeidus sutartį. Buvo svarstomi šie klausimai:

- **Teisės gynimo priemonių dėl sąlygų nesilaikymo hierarchija:** kai kurie suinteresuotųjų šalių ekspertai nesutiko numatyti jokios teisės gynimo priemonių hierarchijos, nes vartotojas turėtų galėti pasirinkti teisės gynimo priemonę ir nelaukti, kol prieš nutraukiant sutartį būtų išnaudotos visos kitos galimybės. Kiti suinteresuotųjų šalių ekspertai gynė pardavėjų interesus ir pritarė teisės gynimo priemonių hierarchijai, kaip nustatyta Direktyvoje 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų.
- **Atvejai, kai galima nutraukti sutartį:** aptarti šie klausimai: kiek laiko turi būti vėluojama atlikti darbą, kad būtų galima nutraukti sutartį; ar būtų protinga nustatyti tikslią datą darbui atlikti ir kokiais atvejais būtų laikoma, kad darbas iš esmės neatliktas, nes pasirodė, kad šios sąvokos apibrėžtis yra nepakankamai aiški.
- **Pranešimas pardavėjui apie trūkumus, kuriuos pirkėjas nustatė arba turėjo nustatyti:** buvo aptarti ne tik bendro pobūdžio klausimai, kodėl tai apskritai turėtų būti pareiga ir kodėl teisė pasinaudoti teisės gynimo priemone turėtų priklausyti nuo pranešimo, bet ir konkretus pranešimo laikotarpio klausimas. Dvejų metų laikotarpis atrodė priimtinas tik keletui ekspertų.

Teisė atsisakyti sutarties

Buvo aptartos *naudojimosi* teise atsisakyti sutarties ir šios teisės *poveikio* horizontaliosios teisės normos, parengtos remiantis Išnešiojamosios prekybos⁴, Nuotolinės prekybos⁵ direktyvų ir Direktyvos dėl teisės tam tikru laiku naudotis nekilnojamaisiais daiktais⁶ nuostatomis. Pagrindiniai klausimai buvo šie:

- **Taikymo sritis:** siūlomos normos būtų taikomos tada, kai viena šalis turėtų įstatymu nustatytą teisę atsisakyti sutarties. Suinteresuotųjų šalių ekspertai pažymėjo, kad reikėtų paaiškinti, jog taisyklės taikomos tik įmonių su vartotojais (B2C) sudaromiems sandoriams.

⁴ 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/577/EEB, OL L 372, 1985 12 31, p. 31.

⁵ 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB, OL L 144, 1997 6 4, p. 19.

⁶ 1994 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/47/EB, OL L 280, 1994 10 29, p. 83.

- **Naudojimasis teise atsisakyti sutarties:** pagal siūlomą teisės normą šalis, turinti teisę atsisakyti sutarties, neprivalėtų nurodyti jokių naudojimosi savo teise priežasčių, jai taip pat neturėtų būti taikomi jokie konkretūs formos reikalavimai. Kai kurie suinteresuotųjų šalių ekspertai pabrėžė, kad siekiant aiškumo ir teisinio apibrėžtumo laisvos formos pareiškimai neturėtų būti leistini ir kad turėtų būti taikomi minimalūs formos reikalavimai.
- **Laikotarpis, per kurį galima atsisakyti sutarties:** kai kurie suinteresuotųjų šalių ekspertai suabejojo, ar prasminga nustatyti vienodos trukmės laikotarpį, taikomą visiems apsisprendimo laikotarpiams, ir laikė siūlomą 14 dienų laikotarpį per ilgą. Kai kurie teigė, kad šioje srityje galima išlaikyti dabartinius skirtumus.
- **Sutarties atsisakymo laikotarpiai:** dauguma suinteresuotųjų šalių ekspertų pritarė tam, kad siekiant išsaugoti teisinį apibrėžtumą verslininkų atžvilgiu reikia nustatyti ilgiausią laikotarpį, per kurį galima pasinaudoti teise atsisakyti sutarties.

Vartotojų teisė į žalos atlyginimą ir gamintojo atsakomybę

Buvo svarstomi šie svarbiausi klausimai:

- **Griežtos atsakomybės sąvoka ir kaltės sąvoka:** kai kurie suinteresuotųjų šalių ekspertai prieštaravo siūlomai griežtos atsakomybės tvarkai, pagal kurią numatomos įvairios atleidimo nuo atsakomybės priežastys (nukentėjusiojo kaltė, trečiosios šalies kaltė arba nenugalima jėga (*force majeure*), nes, jų manymu, atsakomybės už žalą sąlyga turėtų būti tam tikras kaltės požymis.
- **Būsimo pelno netekimo ir neturtinių nuostolių įtraukimas:** dauguma suinteresuotųjų šalių ekspertų sutiko, kad žalos sąvoka turėtų apimti tiek faktiškus nuostolius, tiek būsimo pelno netekimą; dėl klausimo, ar žalos sąvoka taip pat turėtų apimti neturtinius nuostolius, sutarimo nebuvo pasiekta.
- **Gamintojo atsakomybė:** šis klausimas buvo laikomas svarbiu, nes šiais laikais dauguma sandorių yra tarpvalstybiniai, o vartotojai retai gyvena toje pačioje valstybėje, kurioje įsisteigęs išgytų prekių gamintojas (ar pardavėjas). Dėl to kyla daug teisinių ir praktinių sunkumų. Suinteresuotųjų šalių ekspertų manymu, vartotojas turėtų galėti naudotis savo teisėmis tik gamintojo, o ne kiekvieno tarpininko verslo grandinėje, atžvilgiu. Suinteresuotųjų šalių ekspertai nesutiko su tuo, kad vartotojo valstybėje narėje esančio gamintojo tarpininkai ir agentai taip pat galėtų būti laikomi atsakingais. Kiti nagrinėti klausimai buvo susiję su įrodinėjimo pareiga, naudojimosi vartotojo teise laikotarpiu ir atsakomybe už naudotų prekių pardavimą.

3.2. Kitų ES sutarčių teisės teisyno sričių seminaras

Prieš priimant sprendimą teikti pirmenybę vartotojų teisynui, buvo organizuoti keli seminarai ne su vartojimu susijusių sutarčių teisės teisyno, tema. Toliau nurodomi pagrindiniai seminaruose svarstyti klausimai.

Draudimo teisė

Šie punktai – konkrečių svarstytų klausimų pavyzdžiai:

- **Pareiga informuoti (draudėjas):** buvo kalbama apie tai, kam tenka atsakomybė už pareigą informuoti. Kai kurių suinteresuotųjų šalių ekspertų manymu, draudiko pareiga turėtų būti pateikti visus svarbius klausimus; kiti manė, kad draudėjo pareiga turėtų būti atskleisti svarbią informaciją, kurios nebuvo prašyta. Buvo diskutuojama apie didžiulį visaapimančią klausimyną ir apie draudėjui gresiantį pavojų likti neapdraustu, jei jis pamirštų paminėti ką nors, kas gali būti svarbu; abi nuostatos galėtų kliudyti žmonėms tinkamai apsidrausti.
- **Pareiga informuoti (draudikas):** mokslininkų parengtame projekte reikalaujama, kad draudikai nurodytų skirtumus tarp draudimo apsaugos, kurios pageidauja draudėjas, ir siūlomos draudimo apsaugos. Daugelis suinteresuotųjų šalių ekspertų manė, kad taip būtų nustatyta pareiga konsultuoti, kuri būtų brangi ir nepageidautina. Čia taip pat atsirastų nemažai subjektyvumo. Ekspertai teikė pirmenybę pareigai paaiškinti draudimo liudijimą ir leisti draudėjui pačiam spręsti, ar tai jam tinka.
- **Laikotarpiai, per kuriuos sutartis paskelbiama negaliojančia:** suinteresuotųjų šalių ekspertai iš esmės sutarė, kad siūlomas vieno mėnesio laikotarpis, per kurį galima anuliuoti sutartį, jeigu buvo nevykdoma pareiga informuoti, yra per trumpas ir manė, kad nesąžiningo pareigos nevykdymo atveju laikotarpis neturėtų būti ribojamas.

E. prekyba

Šie punktai – konkrečių svarstytų klausimų pavyzdžiai:

- **Nepageidaujamos sutartys:** mokslininkai ir suinteresuotųjų šalių ekspertai svarstė, ar draudimas tiekti vartotojui neužsakytas prekes ar paslaugas, kai už tokį tiekimą reikalaujama sumokėti, taip pat turėtų būti taikomas sutartims tarp įmonių.
- **Teisė atsisakyti sutarties:** suinteresuotųjų šalių ekspertai pastebėjo, kad nuostatos apibrėžtys nėra nuodugnai parengtos ir kad ši nuostata turėtų būti pataisyta. Buvo pritarta 14 dienų laikotarpiui, per kurį galima atsisakyti sutarties. Paprieštarauta pasiūlymui, kad naudojimasis šia teise priklausytų nuo vartotojo pasiryžimo padengti savo išlaidas; buvo svarstoma, ar ši teisė taip pat turėtų būti taikoma sutartims tarp įmonių.
- **Sąvokų „pasiekė ir išsiųsta“ apibrėžtis elektroninių ryšių srityje:** mokslininkai ir suinteresuotųjų šalių ekspertai aptarė klausimą, koku tikslu momentu žinią galima laikyti išsiųsta arba gauta. Nuspręsta, kad reikia išsamesnių paaiškinimų ir kad reikėtų atsižvelgti į tarptautines e. prekybos priemones.

3.3. Bendrosios sutarčių teisės seminarai

Toliau pateikti pagrindiniai bendrosios sutarčių teisės seminaruose svarstyti klausimai. Komisija atsižvelgs į šiuos klausimus rengdama BPS.

Sutarties turinys ir poveikis

Šie punktai – konkrečių svarstytų klausimų pavyzdžiai:

- **Pareiškimai, kuriais prisiimami sutartiniai įsipareigojimai:** suinteresuotųjų šalių ekspertai pareiškė, kad reikia aiškiai apibrėžti, kada pareiškimais „*prisiimami sutartiniai įsipareigojimai*“. Buvo svarstoma, ar siūloma nuostata tiek, kiek ji susijusi su įpareigojančiais ikisutartiniais pareiškimais dėl prekių arba paslaugų kokybės ar panaudojimo, galėtų būti taikoma tik įmonių ir vartotojų (B2C) santykiams, ar taip pat įmonių (B2B) tarpusavio santykiams.
- **Sutarties sąlygos:** buvo svarstomas numanomų sąlygų pobūdis ir poveikis. Suinteresuotųjų šalių ekspertų manymu, reikėtų vengti netikslių nuostatų. Mokslininkai pabrėžė, kad šioje nuostatoje neaiškumas nebūtų žalingas, nes ji buvo numatyta kaip standartinė sutarčių taisyklė, kai konkrečiuose teisės aktuose nenumatomos tam tikrų sutarčių numanomos sąlygos.
- **Trečiajai šaliai palanki išlyga:** buvo aptartas trečiajai šaliai palankus sutarties poveikis ir padaryta išvada, kad reikia papildomai apsvarstyti aplinkybes, kai trečioji šalis gali pasikliauti šia išlyga.

Agentų įgaliojimai

Mokslininkai pabrėžė, kad reikėtų pataisyti projektą dėl agentų įgaliojimų siekiant atsižvelgti į naujausius pokyčius valstybėse narėse ir galbūt įtraukti naujas konkrečias vartotojų apsaugos taisykles. Seminare buvo svarstoma daug kitų klausimų, pavyzdžiui:

- **Terminų „agentas“ ir „atstovas“ vartojimas:** suinteresuotųjų šalių ekspertai pabrėžė nuoseklios terminijos poreikį ir tai, kad terminus reikėtų vartoti tik laikantis BPS pateiktos apibrėžties. Mokslininkai paaiškino, kad BPS priede bus pateiktas visų vartojamų terminų apibrėžčių sąrašas.
- **Skirtumas tarp tiesioginio ir netiesioginio atstovavimo:** mokslininkai paaiškino, kad tik tiesioginis atstovas gali saistyti atstovaujamąjį, nes jis veikia atstovaujamojo „*vardu*“, o netiesioginis atstovas veikia atstovaujamojo „*pavedimu*“. Netiesioginis atstovavimas būtų atstovaujamojo apsauga, pavyzdžiui, tokiais atvejais, kai atstovas po sandorio sudarymo tampa nemokus. Kai kurios suinteresuotosios šalys suabejojo šios taisyklės naudingumu. Buvo padaryta išvada, kad reikėtų papildomai apsvarstyti interesus, kuriuos būtų verta apsaugoti tais atvejais, kai atstovas neatlieka darbo arba tampa nemokus.

4. BPS STRUKTŪRA – SEMINARŲ SU SUINTERESUOTOMIS ŠALIMIS IR VALSTYBĖMIS NARĖMIS REZULTATAI

Parengiamosios diskusijos apie BPS struktūrą vyko dviejuose seminaruose: viename – su suinteresuotųjų šalių ekspertais, kitame – su valstybių narių ekspertais. 2005 m. lapkričio 29 d. vykusiame suinteresuotųjų šalių ekspertų seminare buvo artėjama prie bendro sutarimo, kad BPS turėtų apimti temas, tiesiogiai susijusias su ES sutarčių

teisės teisynu bei su teisynui svarbiais bendrosios sutarčių teisės klausimais. Suinteresuotųjų šalių ekspertai taip pat pareikalavo daugiau apibrėžčių ir pabrėžė, kad reikia numatyti pakaitines tam tikrų apibrėžčių ir (arba) pavyzdinių teisės normų formuluotes. Galiausiai suinteresuotųjų šalių ekspertai nusprendė, kad BPS projekte turėtų būti aiškiau skiriamos sąvokos „sutartys tarp įmonių“ ir „įmonių su vartotojais sudaromos sutartys“.

2005 m. gruodžio 9 d. seminare valstybių narių ekspertai priėjo prie panašių, nors kiek skirtingų, išvadų. Dauguma valstybių narių norėjo vartojimo sutarčių teisę susieti su vartotojų teisynui svarbiomis bendrosios sutarčių teisės dalimis. Kai kurios pageidavo įtraukti ir kitus bendrosios sutarčių teisės klausimus, o kitos norėjo dėmesį skirti tik vartotojų teisynui.

5. INDĖLIS Į PARENGIAMĄJĮ DARBĄ

5.1. Europos diskusijų forumo indėlis

Pirmasis Europos diskusijų forumas įvyko 2005 m. rugsėjo 26 d. Londone, kai Tarybai pirmininkavo Jungtinė Karalystė. Jame pirmą kartą dalyvavo mokslininkai, BPS-net nariai, valstybių narių ekspertų tinklas, vyresnieji įmonių ir vartotojų atstovai, taip pat ministrai, Europos Parlamento vyresnieji pareigūnai bei nariai. Šioje konferencijoje buvo patvirtinta būtinybė nustatyti tam tikrus BPS rengimo prioritetus, kad būtų galima našiai ir veiksmingai pasirengti pirmajam ES vartotojų teisyno peržiūros etapui.

Vėliau, 2006 m. gegužės 26 d. Vienoje, Austrijos pirmininkavimo Tarybai metu, įvyko antrasis Europos diskusijų forumas, kuriame dar kartą patvirtintas dėmesys ES vartotojų klausimams. Taip pat buvo sutarta, kad į BPS turėtų būti įtrauktos bendrosios sutarčių teisės temos. Trečiajame Europos diskusijų forume, vykusiam 2007 m. kovo 1 d. Štutgarte, Tarybai pirmininkaujanti Vokietija padarė išvadą, kad buvo bendrai pritarta BPS, kuri teisės aktų leidėjams bus priemonių rinkinys, įskaitant teisyną, ir kad su BPS turiniu susiję sprendimai yra politiškai svarbūs.

5.2. Kitų institucijų indėlis

5.2.1. Taryba

2005 m. lapkričio 29 d. išvadose Konkurencingumo taryba pritarė pirmojoje pažangos ataskaitoje išreikštam požiūriui ir ypač tam, kad su ES vartotojų teisyno peržiūra susijusiems klausimams teikiama pirmenybė. Ji pabrėžė, kad „*būtina skirti pagrindinį dėmesį praktiniams klausimams, siekiant duoti realios naudos vartotojams ir įmonėms*“ ir kad „*būtina pripažinti įmonių su vartotojais sudaromų sutarčių bei sutarčių tarp įmonių skirtumą*“. Ji taip pat palankiai įvertino Komisijos pakartotinį patvirtinimą, kad ji neketina siūlyti Europos civilinio kodekso.

5.2.2. Europos Parlamentas

2006 m. kovo 23 d. Europos Parlamentas (toliau – EP) priėmė rezoliuciją, kurioje palankiai įvertino pirmąją pažangos ataskaitą ir pareiškė pritarius BPS projektui. EP pabrėžė, kad rengiant BPS būtina „*laikytis aiškių EB teisės aktuose nustatytų gairių*“

ir teigė, kad BPS galėtų būti galutinai priimta tik po to, kai jai politiškai pritars EP ir Taryba. EP paragino Komisiją kuo glaudžiau bendradarbiauti su Parlamentu visais BPS rengimo etapais ir tartis su Parlamentu visų pirma BPS struktūros projekto klausimais bei prieš priimant bet kokią kitą planavimo priemonę. Ir EP, ir Taryba paragino Komisiją atskirti teisinės nuostatas, taikomas įmonių su vartotojais sudaromoms sutartims bei sutartims tarp įmonių, ir jas nuosekliai taikyti.

Galiausiai rezoliucijoje buvo paskelbta, kad įkuriama Parlamento darbo grupė, kurią sudarys EP teisės reikalų komiteto bei Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto nariai. Šioje darbo grupėje vyks diskusijos mokslininkų ir suinteresuotųjų šalių ekspertų nagrinėjamomis temomis, kurioms, EP manymu, yra svarbu nustatyti politines gaires. Darbo grupės posėdžius rengia EP pareigūnų projekto grupė. Šiuose posėdžiuose dalyvauja Komisija. Iki šiol įvyko keli posėdžiai. Buvo svarstomos tokios temos, kaip antai vartotojo ir verslininko sąvokos bei nesąžiningos sutarties sąlygos.

Atsakydama į EP rezoliucijoje pateiktą prašymą pateikti struktūrinę schemą, kurioje būtų aiškiai nurodytos visos BPS rengimo procese dalyvaujančios šalys, Komisija priede pateikė struktūrinės schemos projektą.

2006 m. rugsėjo 7 d. EP priėmė kitą rezoliuciją dėl Europos sutarčių teisės, kurioje jis pareiškė remias plataus BPS projekto, apimančio bendrosios (ne tik vartotojų) sutarčių teisės klausimus, rengimą, o Komisija šį darbą turėtų tęsti lygiagrečiai su teisyno peržiūra.

6. IŠVADOS

Prireikus, su ES vartojimo sutarčių teise susiję svarbūs BPS rezultatai bus įtraukti į ES vartojimo sutarčių teisės teisyną, dėl kurio Komisija 2007 m. vasario 7 d. priėmė žaliąją knygą, peržiūrą. Žaliojoje knygoje aprašomos ES vartojimo sutarčių teisės teisyno peržiūros galimybės.

Pagal pradinį sumanymą BPS turėjo būti Komisijai ir ES teisės aktų leidėjams skirtas priemonių rinkinys arba vadovėlis, kuriuo jie galėtų remtis peržiūrėdami ir rengdami naujus teisės aktus sutarčių teisės srityje. Pagal dabartinę rengimo darbotvarkę numatoma, kad BPS projektą mokslininkai pateiks iki 2007 m. pabaigos. Komisija turės labai atidžiai atrinkti šio projekto dalis, atitinkančias bendrus teisės aktų rengimo tikslus. Ši atranka turės būti atlikta konsultuojantis su kitomis institucijomis ir suinteresuotosiomis šalimis. Komisija užtikrins, kad atrinktos (ir galbūt pakeistos) BPS projekto dalys yra nuoseklios ir suderintos su tolesnėmis žaliojoje knygoje numatytomis priemonėmis. Išanalizavusi konsultacijų rezultatus, parengusi BPS projektą ir atlikusi poveikio vertinimą Komisija galėtų išdėstyti savo požiūrį baltojoje knygoje.

Tačiau iškyla papildomas BPS apimties klausimas, kurį reikia spręsti dabar, kad ateityje būtų galima tinkamai rengti BPS. Svarbu atsižvelgti į tai, kokia turėtų būti būsimos BPS apimtis – ar turėtų būti įtraukti klausimai, susiję ne tik su vartojimo sutarčių teise, bet ir su kitomis ES sutarčių teisės teisyno sritimis bei kitos tiesiogiai su bendrąja sutarčių teise susijusios temos.

Rengiant BPS ir konsultuojantis būta nuomonių (BPS-net ekspertų, kai kurių valstybių narių), kad reikėtų įtraukti tam tikrus bendrosios sutarčių teisės klausimus, susijusius su dabartiniu ES sutarčių teisės teisynu.

2006 m. rezoliucijose EP jau pabrėžė šio projekto svarbą ir paragino visą Komisiją dalyvauti šiame darbe. Jis taip pat paragino Komisiją išnaudoti vykstantį tiriamąjį darbą siekiant ilgainiui panaudoti rezultatus kitiems, ne tik su ES vartotojų teisynu susijusiems tikslams, pavyzdžiui, Bendrijos civilinės teisės sistemos kūrimui. Rugsėjo mėn. rezoliucijoje EP pakartotinai pritarė išsamaus BPS projekto bendrosios sutarčių teisės klausimais, apimančio ne tik vartotojų apsaugos sritį, rengimui, o Komisija šį darbą turėtų tęsti lygiagrečiai su teisyno peržiūra.

Komisijos manymu, BPS – tai geresnio reglamentavimo priemonė. Tai ilgalaikis sumanymas, kurio tikslas – užtikrinti EB teisės aktų sutarčių teisės srityje nuoseklumą ir kokybę. Naudojantis šia sistema būtų galima prireikus aiškiai apibrėžti sutarčių teisės teisinės sąvokas, pagrindinius principus ir nuoseklias šiuolaikiškas teisės normas peržiūrint ir rengiant naujus sektorių teisės aktus. Jos taikymo sritis – tai ne plačios apimties privatinės teisės derinimas ar Europos civilinio kodekso sukūrimas.

Atsižvelgiant į Tarybos ir Parlamento susidomėjimą ir norą glaudžiai bendradarbiauti, Komisijai turėtų sužinoti abiejų institucijų pozicijas. EP savo poziciją šiuo klausimu jau paskelbė rezoliucijose. Pateikdama šią pažangos ataskaitą Tarybai Komisija nori sužinoti jos poziciją dėl likusio BPS rengimo darbo, kuris galėtų apimti keletą seminarų kitais ES sutarčių teisės teisyno klausimais, kaip antai informacija, prekybos ir paskirstymo reikalavimai pagal finansinių paslaugų teisės aktus arba vėlavimas išmokėti pinigus (įskaitant teisės į nuosavybę išlaikymo sąlygą), ir bendrosios sutarčių teisės klausimais, kaip antai oficialūs reikalavimai, sutarties galiojimas ir aiškinimas sukčiavimo, klaidos ir klaidingos informacijos teikimo atvejais.

